

Elda och sköt din panna rätt

Se först och främst till att Du noga följer anvisningarna när du använder din vedpanna. En olämplig fukthalt på bränslet kan som exempel ge mycket dåliga eldningsresultat.

Uppeldning

Eftersom de största miljöstörningarna oftast uppkommer vid uppeldningsfasen och vid varje nytt vedinlägg så

- Se till att Du snabbt får ordentlig fyr och hög temperatur i eldstaden. Tänd med torra stickor, papper eller dylikt och låt elden ta sig i finhuggen ved innan du fyller på vedmagasinet.

- Se till att ha en ordentlig glödbädd varje gång du fyller på vedmagasinet. Ha full pådrag av luft, dvs håll öppet spjäll eller öppna luckor

- Pyrelta inte, håll tilluftspjäll och rökgasspjäll helt öppna hela tiden om inte fabrikkanten föreskriver annorlunda.

Läs av tjär- och sotbeläggningar rätt.

I en panna med omvänd- eller underförbränning skall eldstaden vara tjärbelagd. Det visar att Du har en fungerande förgasning och eftersom gaserna ännu inte passerat förbränningszonen kommer tjärämnen att kondensera på de kalla eldstadsväggarna.

Denna tjära skyddar pannan

från korrosion. I en annan typ av panna visar tjärförekomst i eldstaden på att syrehalten är för låg och förbränningen dålig.

Askan

Askan skall vara ljusgrå och ”flyktig” när du eldar med bra resultat.

Ta sen gärna tillvara askan på ett bra sätt. I mindre mängder sprider du askan med fördel i din trädgård, dock inte i potatislandet - potatisen tycker inte om aska. Räcker din trädgård inte till så ta en utflykt till skogen och återbörda den till sin rätta miljö.

Se på röken - om du ser den

Det enklaste sättet att kontrollera att du inte eldar på ett miljövridigt sätt är att titta på röken.

Vid riktigt bra förbränning och varmare dagar så ser du eller granarna endast ett lätt värmedaller, när det är kallt så är röken vit av kondenserande vattenånga. Är röken gulaktig är det tjärämnen som du ser - inte bra. Är röken svart och luktar illa - då har du stora problem med dålig förbränning.

Ta hjälp av sotaren

Sotaren - eller skorstensfejaren är din expert. Lyssna på hans råd och följ dem. Han har sett många dåliga exempel genom årens lopp och kan sprida de goda råden vidare. Hur ofta du måste sota kan variera - fråga.

Trolla med kubikmetrar?

Ved köper vi ju som oftast i kubikmeter men det finns olika sätt att räkna kubikmeter. En kubikmeter fast mått (m^3f) är den verkliga volymen utan luftrum mellan träbitarna inräknat. En kubikmeter travat mått (m^3tr) är volymen

inklusive luften i en vältravad vedhög.

Vedens volym kan beräknas på åtminstone åtta olika sätt. En kubikmeter fast mått under bark (m^3fub) blir ungefär två kubikmeter kapad, kluven och travad ved i vedboden. Köpare och säljare av ved måste alltså reda ut vilken slags kubikmeter de pratar om när de gör affärer.

Fast mått under bark är den mest kompakta kubikmetern i skogen. Den beskriver verklig volym hos en stam eller virkesbit oräknat barken. Fast mått på bark (m^3fub) inkluderar även barken. Omräkningstalet är 1,14 om barken räknas med.

Ett annat vanligt mått är skogskubikmeter (m^3sk). En skogskubikmeter är trädstammens volym ovanför stubbskåret, oräknat grenarna. En m^3fub motsvarar 1,20 m^3sk .

När man sedan börjar lägga veden i travar ökar volymen på grund av luften mellan bitarna. En obarkad massavedstrave med volymen en kubikmeter (m^3tob) innehåller 0,56 m^3fub . Omvänt får man 1,78 m^3tob ur en m^3fub .

Vedtraven som kapas och klyvs till färdig brännved blir sedan ännu mer volymkrävande. *Hur stor volym den färdiga veden tar beror förstås på hur noga man travar. Men i runda tal har alltså den fasta kubikmetern fördubblats på sin väg mellan skogen och vedboden.*

TS = torrs substans, det vill säga utan vatten.

m³f = kubikmeter fast;

den exakta volymen av en hög flis eller ved utan yttre mellanrum, jfr. Archimedes princip.

m³s = kubikmeter

stjälpt mått; den yttre volymen inklusive hålrum.

m³t = kubikmeter travat

mått; den yttre volymen av en vedtrave.

m³fub = kubikmeter fast under bark.

m³fpb = kubikmeter fast mått på bark.

m³sk = skogskubikmeter (betecknas även **m³f**).

m³tob = kubikmeter travad obarkad ved.

Energivärden i trä

Trädslag/ Träddel	Värmevärde W_a (MJ/kg TS)	Torr- rådensitet S_{TS} (kg TS/ m^3f)
Tall:		
Ved	18,71–19,29	410
Bark	18,38–20,72	300
Grenar	19,39–20,50	370
Barr	21,05–21,07	300
Toppar	18,84 –	
Hela träd	19,60–20,40	385
Stubbar	19,20–19,60	450
Gran:		
Ved	17,96–19,02	400
Bark	17,83–19,83	340
Grenar	19,80–20,00	300
Toppar	18,63–19,80	–
Hela träd	19,20–19,60	400
Stubbar	18,95–19,05	410

Björk:

Ved	17,41–19,13	490
Innerbark	17,12–18,42	550
Ytterbark (näver)	28,38–29,30	550
Grenar	18,84–19,80	530
Hela träd	19,10–19,60	475
Stubbar	–	510
Sälg:		
Ved	–	460–520
Bark	–	320–530
Asp:		
Ved	18,50	350–500
Al:		
Ved	18,70	390–430
Grenar	–	405–440
Bok:		
Ved	18,40	575–625
Ek:		
Ved	18,40	550–600